

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра соціально-економічної географії і регіоназнавства
імені Костянтина Немця

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.О. декана факультету
геології, географії, рекреації і
туризму
Катерина КРАВЧЕНКО
“серпень” 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

ТУРИСТСЬКОЇ ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

спеціальність С6. Географія та регіональні студії

освітні програми Рекреаційна географія та геобрендинг територій

вид практики за вибором

факультет геології, географії, рекреації і туризму

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

«27» серпня 2025 року, протокол № 12

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Костріков С.В., д. геогр. н., професор, професор кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця,
Ключко Л.В., к. геогр. н., доцент, доцент кафедри

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця

Протокол від «27» серпня 2025 року № 11

Завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця

_____ (Людмила НЕМЕЦЬ)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Рекреаційна географія та геобрендинг територій»:

Гарант ОПП
_____ Сергій КОСТРИКОВ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол від «27» серпня 2025 року № 7

Голова науково-методичної комісії факультету геології, географії, рекреації і туризму

_____ Юлія ПРАСУЛ
(підпис)

ВСТУП

Програма туристської складена відповідно до освітньо-професійної програми «Рекреаційна географія та геобрендинг територій» підготовки магістерського рівня вищої освіти за спеціальністю С6. Географія та регіональні студії. Окремі складові практики впроваджуються на єдиній навчальній платформі *Moodle*.

1. Опис туристської практики

1.1. Загальна характеристика

Назва практики: Туристська практика (вибірковий вид практики).

Рівень: Другий (магістерський).

Кредити ECTS: 6 (180 годин). (Відповідно до структури ОПП).

Форма навчання: денна / заочна (комбінована можливість дистанційного виконання частини елементів).

Рік підготовки: 1-й

Семестр: 2-й або відповідно до індивідуального навчального плану магістранта.

1.2. Мета практики

Закріплення та поглиблення теоретичних знань і практичних навичок у сфері рекреаційної географії, туристсько-маркетингової діяльності та геобрендингу територій; формування вмінь проведення прикладних досліджень (GIS-аналіз, оцінка туристичного потенціалу, розробка стратегії геобренду) та цифрових туристичних продуктів, здатних функціонувати в умовах обмежень (воєнного стану), з використанням інформаційно-цифрових технологій.

1.3. Завдання практики

Основними завданнями туристської практики магістрантів є:

- закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих під час навчання за магістерською програмою;
- закріплення практичних навичок, отриманих під час лекційних та лабораторних занять (ГІС-аналіз, методи оцінки рекреаційного потенціалу);

- формування навичок комплексного аналізу туристсько-рекреаційного потенціалу територій;
- оволодіння сучасними методами географічних та туристських досліджень, включно з використанням геоінформаційних систем та цифрових технологій;
- апробація методів геобрендингу територій, розробка концепцій позиціонування рекреаційних ресурсів;
- збір, систематизація та узагальнення статистичних, картографічних та польових матеріалів;
- виконання індивідуального завдання, пов'язаного з темою магістерської кваліфікаційної роботи;
- розвиток навичок роботи в команді та комунікації з представниками туристських підприємств і організацій;
- підготовка звіту та його публічний захист.

1.4. Заплановані результати навчання

Під час і після проходження практики магістрант повинен:

- володіти сучасними методами організації та проведення туристських досліджень;
- уміти застосовувати теоретичні знання для аналізу та прогнозування процесів у сфері туризму й рекреації;
- мати навички використання GIS та цифрових інструментів для геобрендингу територій;
- уміти оцінювати туристсько-рекреаційні ресурси та потенціал територій;
- демонструвати здатність до критичного аналізу та обґрунтування управлінських рішень у сфері туризму;
- презентувати результати досліджень у професійному та міждисциплінарному середовищі;
- уміти працювати в умовах дистанційної взаємодії та цифрового простору (особливо під час воєнного стану);
- провести прикладне дослідження на базі підприємства/організації туристичного профілю або у віддаленому (цифровому) режимі (збір даних, опитування, карти, аналітика);
- розробити елемент стратегії геобрендингу для конкретної території або цифрового туристичного продукту;

- засвоїти правила професійної етики, безпеки праці під час польових виїздів; опрацьовувати питання безпеки під час воєнного стану (планування маршрутів, дистанційні методи збору даних).

2. Організація практики та зміст діяльності студентів-практикантів

2.1. Обсяг та структура (розподіл годин)

Загальний обсяг: 180 годин (6 ECTS).

Рекомендований розподіл:

- Підготовчий етап (інструктаж, постановка індивідуального завдання, ознайомлення з базою практики, дистанційний збір матеріалів) — 30 год.
- Робота на робочому місці / польова робота / цифрова практика (збір даних, інтерв'ю, польові спостереження, опитування, робота в ГІС) — 90 год.
- Камеральна робота (обробка даних, підготовка звіту, оформлення карт, презентації) — 60 год.

За умов воєнного стану частина польових/вимушено польових робіт може бути виконана дистанційно через збір дистанційних даних, опитування, аналіз відкритих джерел та роботу з базами статистичних даних.

2.2. Структура проходження практики (етапи)

Підготовчий етап (до початку виїзду/роботи на базі) — інструктаж з техніки безпеки, погодження індивідуального завдання, ознайомлення з програмою практики, отримання дозволів/угод з базою; при воєнному стані — додатковий інструктаж з безпеки цифрової роботи та етики дистанційного збору інформації.

Етап роботи на робочому місці / польовий — виконання практичних робіт на базі (підприємство, організація, туристичний кластер) або у форматі дистанційної практики (робота з відкритими даними, інтерв'ю по телекомунікаційних засобах, аналіз соцмереж, створення віртуальних екскурсій). За наявності польових виїздів — дотримання правил особистої безпеки.

Камеральний етап — систематизація даних, побудова карт та графіків, підготовка індивідуального звіту, оформлення цифрових продуктів (GIS-шари, інтерактивні карти, віртуальні тури), презентація та захист.

2.3. Індивідуальне завдання (тематика, приклади)

Кожному студенту видається індивідуальне завдання, яке пов'язане з темою кваліфікаційної роботи або з практичними потребами бази практики.

Приклади тем:

- Оцінка туристсько-рекреаційного потенціалу вибраного адміністративно-територіального об'єкта з використанням ГІС.
- Розробка концепції геобренду (позиціонування) для малого міста/території з урахуванням цифрового просування.
- Створення інтерактивної карти туристичних маршрутів і сервісів (локальні сервіси, транспорт, безпека).
- Аналіз впливу воєнного стану на туристичну активність регіону та сценарії відновлення (цифрові рішення).
- Розробка віртуального туру або набору цифрових продуктів для відновлення інтересу до території.

Індивідуальне завдання має включати:

- постановку проблеми;
- огляд літератури та джерел;
- методи і методологію дослідження;
- збір і первинну обробку даних;
- результати (карти, таблиці, рекомендації);
- оформлений звіт (електронний)

3. Форми звітності і захисту

По завершенню практики студент здає:

1. Заповнений щоденник/електронний журнал практики з підписами керівника від бази практики (або відповідні електронні підтвердження дистанційної роботи).
2. Індивідуальний звіт (аналітичний документ) — 12–25 сторінок (або еквівалентний електронний продукт: GIS-проект, віртуальний тур, база даних, інтерактивна карта) із додатками (карти, графіки, таблиці, інтерв'ю).
3. Презентація результатів (10–15 хв.) і захист перед комісією кафедри (онлайн або очно).

4. Норми оцінювання роботи студентів під час туристської практики

Оцінка за практику виставляється з урахуванням роботи студентів на всіх етапах.

Схема нарахування балів:

- за звітну документацію – 60 балів;
- за захист результатів практики – 40 балів.

Бали за видами роботи:

- повнота розкриття актуальності теми дослідження – до 7 б.;
- коректне визначення об'єкта та предмета дослідження – до 5 б.;
- повнота розкриття методів дослідження – до 10 б.;
- відповідність висновків меті та завданням дослідження – до 15 б.;
- грамотність оформлення текстового матеріалу – до 6 б.;
- якість оформлення графічного та картографічного матеріалу – до 10 б.;
- якість та повнота розкриття теми дослідження під час виступу – до 10 б.;
- дотримання структури презентації – до 10 б.;
- дотримання часу виступу – до 5 б.;
- відповіді на запитання студентів та викладачів – до 10 б.;
- участь у дискусії – до 5 б.

5. Шкала оцінювання:

- 50–100 балів – «зараховано»;
- 1–49 балів – «не зараховано».

6. Особливості проходження практики в умовах воєнного стану (обов'язково)

1. Частина елементів практики (особливо ті, що пов'язані з польовими виїздами) може бути замінена дистанційними завданнями: збір та аналіз відкритих даних, робота з державними статистичними базами,

опитування респондентів телефоном/онлайн, аналіз соцмереж, створення віртуальних турів.

2. Забезпечити електронну фіксацію виконаних робіт (скріншоти, посилання на публікації, збережені дані GIS, записи інтерв'ю), що замінюють відмітки в щоденнику при відсутності можливості особистого підпису бази практики.
3. Під час дистанційної практики представник університету та керівник бази практики контролює хід виконання через платформи Zoom/Teams/Google Meet та систему Moodle (матеріали, звіти, консультації).
4. Врахувати питання кібербезпеки при роботі з персональними даними опитаних, етичні норми збору інформації (інформована згода, анонімізація).
5. Всі польові виїзди погоджуються з керівництвом факультету і проводяться лише за умов безпеки та наявності дозволів.

7. Керівництво практикою та контактні особи

Керівництво практикою здійснюється:

- від кафедри — призначений керівник (науковий керівник/керівник практики);
- від бази практики — відповідальний фахівець.
Контроль дисципліни, хід виконання завдань та підсумкову оцінку погоджує кафедра. (Детально — у методичних додатках кафедри).

8. Додатки (надаються кафедрою)

1. Типовий щоденник практики (електронна форма).
2. Форма звіту (структура, вимоги до оформлення).
3. Бланки оцінювання захисту.
4. Перелік рекомендованих баз даних та інструкції з експорту/обробки статистики (Держстат, регіональні портали, API).

9. Рекомендована література

1. Аріон О. В., Уліганець С. І. Географія туризму : навч.-метод. посібник. — Київ : Альтерпрес, 2013. — 266 с.

2. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. – Київ, 2001. – 395 с.
3. Безугла, Л. С. Формування та розвиток екотуристичної інфраструктури в Україні. Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2017. - 192 с.
4. Браславська, О. В. Рекреаційна географія. Умань: Візаві. - 2020. - 328 с.
5. Дмитрук О. Ю., Щур Ю. В. Спортивно-оздоровчий туризм : навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Київ : Альтерпрес, 2008. – 280 с.
6. Крачило М. П. Краєзнавство і туризм : навчальний посібник для геогр. фак. ун-тів і природничо-геогр. фак. пед. ін-тів. – Київ : Вища школа, 1994. – 191 с.
7. Любіцева О. О., Панкова В. Є., Стафійчук Є. В. Туристичні ресурси України : навч. посібник. – Київ : Альтерпрес, 2007. – 369 с.
8. Мальська, М. П., Худо, В. В. Туристичний бізнес: теорія та практика. Київ: Центр учбової літератури. – 2015. - 368 с.
9. Мальська, М. П., Зінько, Ю. В., & Кудла, Н. Є. Рекреаційний туризм. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка - 2017. - 272 с.
10. Масляк, П. О. (2008). Рекреаційна географія. Київ: Знання. 343 с.
11. Тарасова, В. В., Нестерчук, І. К., Ковалевська, І. М., Осіпчук, А. С. Географія туризму: екологічний туризм. Дніпро: Національний гірничий університет, 2019. - 196 с.

10. Інтернет-ресурси (актуальні посилання)

(перелік для збору статистики, нормативів, методичних матеріалів і цифрових ресурсів):

- Державне агентство розвитку туризму України — офіційний сайт. ([Держтуризм України](#))
- Державна служба статистики України — офіційна база даних. ([Державна служба статистики України](#))
- Міністерство культури та стратегічних комунікацій / Міністерство культури і інформаційної політики (методичні матеріали щодо культурної спадщини, заходи). ([Міністерства культури України](#))

Примітки щодо використання цієї програми:

- Ця робоча програма є робочим документом кафедри; кафедра залишає за собою право вносити уточнення відповідно до специфіки бази практики та безпекової ситуації.
- Для розробки індивідуального завдання студентам рекомендується орієнтуватися на тематику їх кваліфікаційної роботи (магістерської) та узгоджувати теми з керівником практики.